

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 201/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 5/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 5/2018 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že *«vystupuje v konaní Okresného súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „Okresný súd“) sp. zn. 14 C 5/2018 (ďalej len „predmetné konanie“) ako žalobca vo veci určenia neoprávnenosti zásahu do jeho práv a náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zamietnutím jeho žiadosti o návštevu z 1.10.2017 riaditeľom ÚVTOS, Sládkovičova 90, 974 05 Banská Bystrica. Predmetné konanie na základe žaloby z 29.12.2017 stále trvá.»*.

3. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených základných práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 2 500 € a náhrady trov konania.

4. Z dôvodu zlých majetkových pomerov sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

12. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde), musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

13. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený

jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánov verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom či rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02).

15. Podstatou ústavnej sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľa na ochranu pred postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorým malo byť porušené jeho základné právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd sa zameril na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

17. Z lustrácie vykonanej ústavným súdom vyplýva tento priebeh napadnutého konania okresného súdu:

- dňa 16. januára 2018 bola podaná žaloba;
- uznesením okresného súdu č. k. 14 C 5/2018-12 z 12. apríla 2018 bolo napadnuté konanie zastavené s tým, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici. O trovách konania bolo rozhodnuté tak, že žalobca nemá nárok na ich náhradu;
- dňa 2. mája 2018 sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie a zároveň žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov v odvolacom konaní;
- dňa 22. mája 2018 bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní žalobcu;
- uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 140/2018-22 zo 14. júna 2019 bolo rozhodnuté tak, že uznesenie okresného súdu bolo zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie;
- dňa 3. júla 2019 bol spis vrátený okresnému súdu;
- dňa 9. júla 2019 bolo expedované rozhodnutie krajského súdu, ktoré následne nadobudlo právoplatnosť 11. júla 2019;
- dňa 16. septembra 2019 požiadal okresný súd Centrum právnej pomoci, kanceláriu Žilina o oznámenie, či došlo z ich strany k priznaniu nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v napadnutom konaní okresného súdu;
- dňa 26. septembra 2019 bolo okresnému súdu oznámené Centrom právnej pomoci, kanceláriou Bratislava, že nerozhoduje a ani nerozhodovalo o nároku žalobcu na poskytovanie právnej pomoci v tejto veci;
- dňa 30. septembra 2019 okresný súd doručoval žalobcovi tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania pri návrhu priznania oslobodenia od súdnych poplatkov na jeho vyplnenie a vrátenie súdu v lehote 10 dní;
- dňa 16. októbra 2019 žalobca doručil okresnému súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania pri návrhu priznania oslobodenia od súdnych poplatkov;

- uznesením okresného súdu č. k. 14 C 5/2018-43 z 23. decembra 2019 bolo rozhodnuté o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov tak, že sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. januára 2020;

- dňa 10. januára 2020 bola okresnému súdu doručená z Centra právnej pomoci, kancelárie Žilina žiadosť o súčinnosť, keďže 7. januára 2020 žalobca požiadal Centrum právnej pomoci, kanceláriu Žilina o poskytnutie právnej pomoci;

- dňa 15. januára 2020 okresný súd zaslal Centru právnej pomoci, kancelárii Žilina potrebné listiny, resp. dokumenty;

- dňa 24. februára 2020 okresný súd požiadal Centrum právnej pomoci, kanceláriu Žilina o oznámenie, či došlo k priznaniu nároku na poskytnutie právnej pomoci sťažovateľovi;

- dňa 23. marca 2020 Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina oznámilo okresnému súdu, že Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina zastavilo konanie o žiadosti sťažovateľa o poskytnutie právnej pomoci v predmetnom súdnom konaní, a teda sťažovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci.

18. Ústavný súd konštatuje, že predmetom jeho prieskumu v tejto veci nebolo obdobie, počas ktorého sa súdny spis nachádzal na krajskom súde, t. j. od 22. mája 2018 do 3. júla 2019 (13 mesiacov). Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, je totiž zrejmé, že sťažovateľ postup krajského súdu nenamietal.

19. Podľa názoru ústavného súdu doterajšia dĺžka trvania napadnutého konania okresného súdu (14 mesiacov) je v rámci ústavnej akceptovateľnosti. Nemožno opomenúť skutočnosť, že podstatnú časť doterajšieho konania okresného súdu zaberalo konanie o oslobodení sťažovateľa od súdneho poplatku, pričom súd ho musel vyzývať na deklarovanie jeho majetkových pomerov. Zo strany okresného súdu tak nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľa, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

22. Vychádzajúc z už uvedeného (body 11 až 13), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017). Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu